

lucionarnega nasilja. Od imenovanih v zgornjem seznamu je bil 28. 11. 1943 ubit pred svojim domom v Vipavi dr. Emil Petrič, takratni župan Vipave. Smrtna obsodba je bila izdana dan po njegovi smrti. Pokopan je na vipavskem pokopališču. 19. 8. 1947 pa je bila izdana odločba o zaplembi njegovega premoženja. Ista usoda je doletela tudi Karlo Dekleva, ki so jo ubili leta 1943 na Školu pri Erzeldju. Pri dekanu Ignaciju Breitembergerju so v vipavskem župnišču namestili prisluškovalne naprave. Vse to je pognalo v ljudi strah in zbežanost in je še danes črni madež naše zgodovine.

Kako prav je zapisal naš pesnik Rado Bordon, »da čas podobo nosi po človeku ...«. To velja za vse čase, tudi za današnje.

Magda Rodman, Vipava

Stanko Sivec: »Skozi ogenj«

Pred kratkim se je na knjižnih policah znašla avtobiografska knjiga duhovnika Stanka Sivca »Skozi ogenj«, ki jo je izdala Goriška Mohorjeva družba (2016), s spremnim besedilom dr. Miroslove Cencič. Avtor se je rodil 19. 3. 1926 v zaselku Golobi pri Livku kot peti od šestih otrok v globoko verni in narodno zavedni družini, kar je tudi pripomoglo, da je kmalu postal tarča režimskega zobelega kolesja. Bil je nesrečna generacija, ki je v obdobju nekaj desetletij v otroštvu najprej doživela nasilje fašizma in kmalu zatem še nič manj surovo pest komunizma. Bogoslovni študij je začel v Sedejevem malem semenišču v Gorici in ga končal na Teološki fakulteti v Ljubljani. Ob prijetnih spominih na otroštvo osvetljuje knjiga predvsem avtorjevo kalva-

rijo, ko je moral v povojnem obdobju trikrat zapored prekiniti študij ter prebiti več let v zaporih in na prisilnem delu zaradi lažnih obtožb o gospodarski, politični in vojaški špijonaži. Vse to nasilje pa mu je bilo storjeno samo z namenom, da bi ga odvrnili od duhovniškega poklica. Vrhovno sodišče je leta 1996 sicer razveljavilo sodbje, vendar so morali avtor knjige in drugi obsojeni duhovniki prestati svoj pekel in svoje gorje v uničujočem kolesju režimskih zaporov in gulagov. To so krutosti, »ki so ga spremljale vse življenje in so kot nočna mora še desetletja potem motile njegovo spanje«.

Srhljivo delujejo opisi razmer v zaporih, zlasti v samicah, ko je npr. paznik ponoči vsake pol ure prižgal luč in pogledal skozi kukalo v vratih, »da je jetnika na novo in na novo streslo«. Tudi zasliševali so ga mesece in mesece samo ponoči od triindvajsete ure do ene po polnoči. Nekatere jetnike so samice zlomile in so obupno klicali na pomoč, tako da je to tudi druge arestante v celicah »presunilo in pretreslo do kosti«. Za Sivca v samici »je bila kazen čiščenja stranišč pravo razkošje«, da je le nekaj časa preživel zunaj celice v družbi kakega človeka. Tudi opisi komunističnih gulagov so pretresljivi. Taborišče sužnjev, ki so gradili Litostroj (1949–1950), je bilo npr. obdano z visoko bodečo žico in razglednimi stolpi, v katerih so noč in dan s puškomitraljezi bedeli, da bi se kdo ne približal ali pa bi mu uspelo pobegniti. Poseben status med arestanti so imeli intelektualci, še posebej duhovniki in bogoslovci kot najbolj privlačna in izpostavljena tarča. Na čelu njihovih delovnih

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava
03-56-57-150

trgovina
EVJ Center Kisovec
03-56-71-234

storitve
03-56-57-150

- > elektroinstalacije
- > strojne instalacije
- > daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- > kabelsko komunikacijski sistemi
- > trgovina EVJ Center
- > delovni stroji in nizke gradnje
- > bar Sedmica

lokalna televizija ETV

etv.elektroprom.si
komerciala
03-56-57-158
studio
03-56-57-177

čet je bil običajno kak kriminallec, ki je svoje podrejene še posebej mrcvaril, da se je prikupil tistim zgoraj. Tam je avtor »s sotrpini zaprtih ust, sklonjenih pogledov, z mislimi, zazrtimi v prihodnost«, doživel »svojo zasužnjeno mladost, svojo potepnato človečnost, uničeno prihodnost ..., vržen na slepi tir z vprašanji brez odgovora, problemi brez rešitve in potmi brez izhoda«. V rokah rabljev, »ki so te držali do grla v vodi, da si se potapljal, a se nisi potopil, da si se davil, a se nisi zadavil, da si umiral, a nisi umrl«. Obdan z Udbo in njenimi denuncianti, ki te je naskakovala noč in dan in se posluževala vsakršnih peklenko premetenih prijemov, da bi te zlomila. V svojem sumničanju je šla tako daleč, da je npr. ob graditvi policijskega šolskega zavoda v Tacnu, pri čemer je avtor knjige tudi sodeloval, na skrivaj ozvočila vse sobe kadetov, da bi tako lahko prisluškovala »tudi najbolj zanesljivim med zanesljiviki«.

Da ga ta pekel ni zlomil, ga je reševala globoka vera in molitev. Slednja »mu je prinašala tolažbo, stanoovitnost in trdnost ...«. Kolikor bolj je zasliševalec pritiskal na avtorja knjige, »toliko bolj je on trkal na Jezusovo in Marijino srce, da bi lahko vzdržal«. »Ko moliš,« pravi avtor, »takrat zletiš kot orel v višine ... Potem postane samica drugače sprejemljiva. Postane katapult, ki te vrže v duhovna obzorja, da gledaš na svet z večnostne perspektive. To so bili moji izleti iz celice, moji pobeги mimo vseh paznikov in zasliševalcev.« Molil je tudi za sotrpine, »da bi jim Bog olajšal trpljenje«, kot tudi za rablje, »ki so ga držali v kleščah«. Prišel je do spoznanja, da so kristjani, tudi če zasužnjeni, »najbolj svobodna bitja, ker so v službi Njega, ki je gospodar neba in zemlje«. Oporo je našel tudi v prijateljskih vezeh, ki jih je vzpostavil, »kajti skupna usoda, skupno bivanje, skupno delo, enaka prikraščenost vsega človeškega to zedini, ustvari trdno solidarnost«. Ob odhodu iz pekla »se mu je srce trgalo, ko ni mogel dati sotrpinom zadnjega pozdrava« in jih potolažiti, da se bodo gotovo še srečali »pod svobodnim soncem«. In povrh vsega si moral ob odhodu podpisati izjavo, da o dogajanjih v zaporih in gulagih ne boš zunaj nikomur govoril, ker bi te sicer zadel nov arest. Grožnja in strah pred njo sta bila tako huda, da do osamosvojitve nihče od obsojenih ni spregovoril. Morda to tudi pojasni, zakaj je ta knjiga zagledala beli dan šele dobrega pol stoletja po prestopu peklu.

Milan Gregorič, Koper

Zaupanje

Spoštovani!

Predstavljamo življenjske preizkušnje družin, ki potrebujejo podporo in pomoč. Verjamemo, da nam bo skupaj z vami uspelo njihovo življenje premakniti na bolje.

Pomoč potrebuje gospa, ki je pred leti zaradi stečaja podjetja izgubila službo. Nekaj časa sta z možem živela od njegove plače, vendar se je moral mož zaradi težke bolezni invalidsko upokojiti. Zaradi nege, ki jo mož potrebuje, je trenutno v domu za ostarele. Gospa je zaradi materialnega pomanjkanja in moževe bolezni zbolela za depresijo in bila več mesecev hospitalizirana. V tem času zaradi odsotnosti ni plačevala položnic in so ji v stanovanju odstranili električni priključek. Gospa se je po zdravljenju vrnila domov v stanovanje brez elektrike. Če želi priklopiti elektriko mora poravnati stroške ponovne vzpostavitve električnega priključka v višini 536,00 EUR. Spoštovani bralci tednika Demokracija, na vas se obračamo s prošnjo, da gospe pomagamo pri vzpostavitvi osnovnih pogojev za bivanje. Hvala!
Slovenska Karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana, tel: 01 300 59 60,
TRR: SI56 0214 0001 5556 761, BIC banke: LJBAS12X, Koda namena: CHAR,
Sklic: SI00 904, Namen: ZAUPANJE. Ljudem v tiski lahko pomagate tudi z namenitvijo 0,5 odstotka dohodnine. Davčna številka Slovenske Karitas je 20210795. Obrazec in vse informacije so na voljo na www.karitas.si in na 01/300 59 60.